

TÜRK LİRASINDAN SIFIR ATILMASI

Şubat 2004

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

SUNUM PLANI

- ✓ **Genel Değerlendirme ve Gerekçeler**
- ✓ **TL'den Sıfır Atılmasının Faydaları**
- ✓ **Operasyonun Zamanlaması**
- ✓ **YTL İle İlgili Kanunda Yer Alan Hususlar**
- ✓ **TL'den Sıfır Atılması Operasyonunun Aşamaları**
- ✓ **TL'den Sıfır Atılması Operasyonunun Olası Ekonomik Etkileri**
- ✓ **YTL Banknot ve Madeni Paraların Kupür Kompozisyonu**
- ✓ **Parasından Sıfır Atan Bazı Ülke Uygulamaları**
- ✓ **Yapılacak İşler**
- ✓ **Sonuç**

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

- ✓ 1970'lerde başlayan enflasyonist sürecin etkisiyle emisyon hacmi 1980 yılı sonuna göre **38,318 kat artarak** 31 Aralık 2003 itibariyle yaklaşık 10.7 katrilyon TL'ye ulaşmıştır.

31 Aralık 2003 Tarihi İtibariyle Emisyonun Yapısal Durumu

Kupür	Adet	%	Miktar (Trilyon TL)	%
20,000,000	427,479,572	34.2	8,549.6	80.1
10,000,000	130,239,508	10.4	1,302.4	12.2
5,000,000	97,107,002	7.8	485.5	4.5
1,000,000	244,274,021	19.6	244.3	2.3
500,000	145,749,658	11.7	72.9	0.7
250,000	54,452,878	4.4	13.6	0.1
Diğer	148,990,628	11.9	7.2	0.1
Toplam	1,248,293,267	100.0	10,675.5	100.0

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

1981-2002 DÖNEMİNDE TEDAVÜLE ÇIKARILAN BANKNOTLAR

Yeni Çıkan Kupür	Çıkarılma Tarihi	İki Dönem Arasında Geçen Süre	İki Dönem Arasındaki Enflasyon (TÜFE)	Yeni Çıkan Kupürün \$ Karşılığı*
5,000	02.11.1981			38.7
10,000	25.10.1982	1 yıl	29.1	55.5
20,000	09.05.1988	5 yıl 6 ay	670.9	15.5
50,000	15.05.1989	1 yıl	60.2	24.3
100,000	11.11.1991	2 yıl 6 ay	235.9	20.2
250,000	02.10.1992	11 ay	57.3	34.2
500,000	18.03.1993	5 ay	32.9	52.7
1,000,000	16.01.1995	1 yıl 10 ay	251.8	25.0
5,000,000	06.01.1997	2 yıl	195.6	46.2
10,000,000	05.11.1999	2 yıl 10 ay	416.7	20.6
20,000,000	05.11.2001	2 yıl	140.4	12.8
Ortalama		2 yıl	209.1	31.4

- ✓ Paramızın **satın alma gücü** enflasyon nedeniyle sürekli düşmüş,
- ✓ 1981 yılından bu yana artan emisyon ihtiyacını karşılayabilmek için ortalama her 2 yılda bir tane olmak üzere **üst değerde 11 yeni kupür** dolaşıma çıkarılmıştır.

Kaynak: TCMB

() TCMB döviz satış kuru kullanılmıştır.*

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

TEDAVÜLDE BULUNAN EN BÜYÜK BANKNOT KUPÜRLERİ

Ülke	Kupür	\$ Karşılığı
Endonezya	100,000	12.0
Kamboçya	100,000	25.1
Lübnan	100,000	66.0
Mozambik	100,000	4.2
Paraguay	100,000	16.1
Romanya	1,000,000	31.0
Türkiye	20,000,000	15.0
Vietnam	100,000	6.4

✓ **Psikolojik etki:**

Dünyadaki en büyük kupürlü banknotun ülkemize ait olması, **paramızın itibarını** ortadan kaldırmış ve psikolojik olarak vatandaşlarımızı olumsuz yönde etkilemiştir.

Kaynak: MRI Bankers' Guide to Foreign Currency

Not: 13.01.2004 tarihi itibariyle Financial Times'de yayınlanan yabancı ülke paraları değişim oranları alınmıştır.

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

✓ Bol sıfırlı rakamlar;

- Parasal değerlerin yazılmasında ve ifade edilmesinde,
- Vezne işlemlerinde,
- Muhasebe ve istatistik kayıtlarında,
- Bilgi işlem programlarında,
- Ödeme sistemlerinde,
- Fiyat etiketlemelerinde,
- Benzin pompalarından taksimetrelere kadar günlük hayatta birçok alanda

çeşitli sorunlar yaratmaktadır.

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

- ✓ Bazı ekonomik değerlerin katrilyonlarla ifade edilmeye başlanması, Türk Lirası'nın değişim ve kıymet saklama aracı olma gibi bazı **parasal fonksiyonlarını** da olumsuz yönde etkilemiştir.
- ✓ Dünyada 7,471 katılımcı üyenin sorunsuz bir şekilde işlemlerini gerçekleştirdiği **SWIFT sisteminde**, en çok 14 haneye kadar değerlerin ifadesi mümkün olduğu için, 99 trilyon TL'nin üzerinde işlem yapılamamaktadır.

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

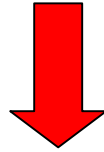
Yüksek Enflasyon

Banknotların Yüksek Devir Sayısı

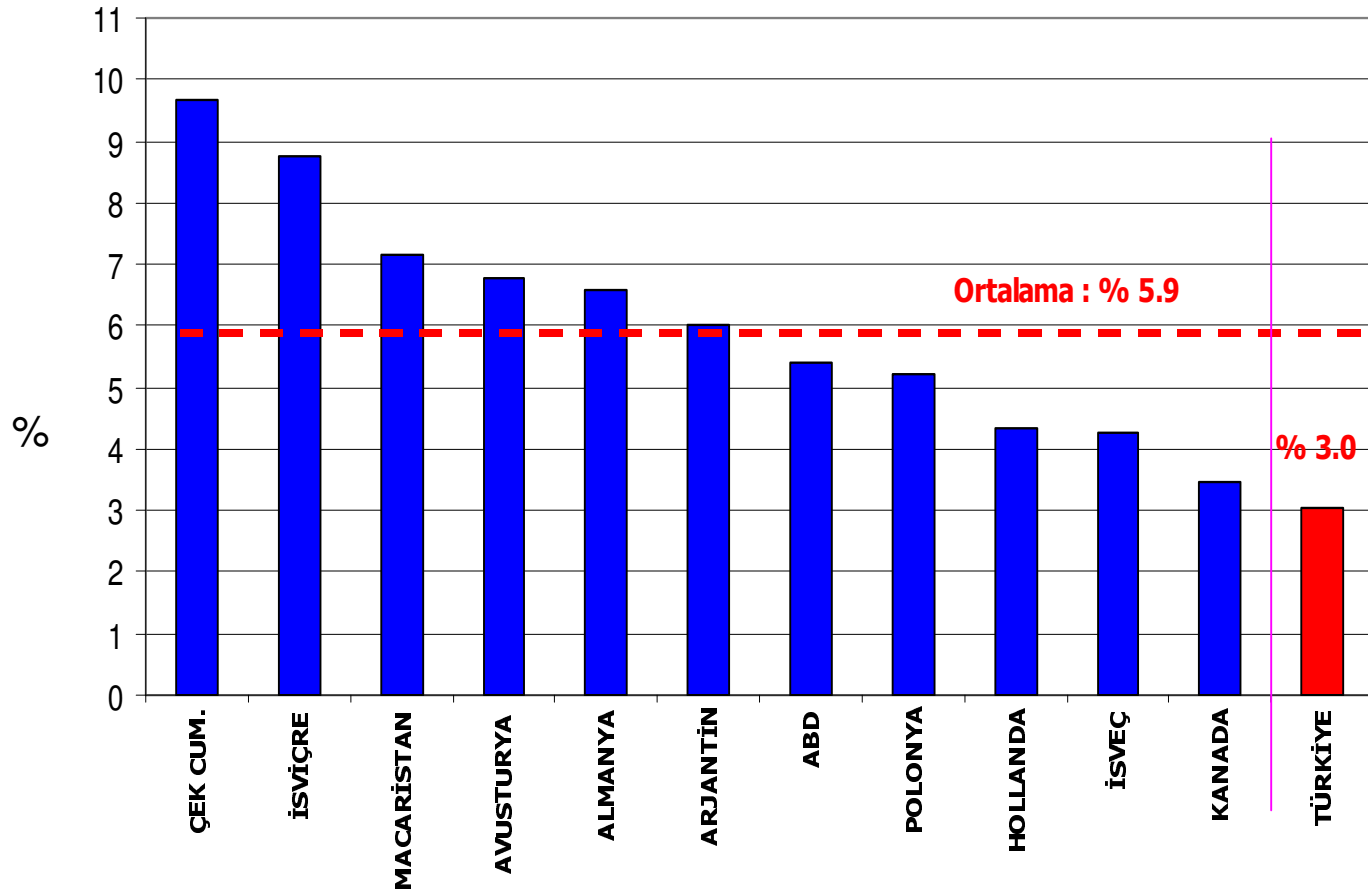
Daha Çok Vezne İşlemi

- **Daha yüksek üretim, dağıtım ve stoklama maliyeti,**
- **Daha yüksek operasyon riski,**
- **Sürekli üst değerde yeni banknot gereksinimi.**

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

EMİSYON HACMİ/GSYİH (2000)

✓ Emisyon hacminin GSYİH'ya oranı her ülkenin kendi ekonomik koşullarına; nakit dışı ödeme araçlarının yaygınlığına, ülkelerin ulusal paralarının rezerv para konumunda olup olmadıklarına göre değişmektedir.

✓ **Ancak, ülkemizde bu oran (% 3) koşulları bizden ve birbirinden farklı birçok ülkede gerçekleşen oranın altında kalmıştır.**

✓ Bunun en temel nedeni, yüksek enflasyon nedeniyle **banknot talebinin düşük olmasıdır.**

Source: Realized Budgets for various Central Banks, International Financial Statistics, Banknote Printers' Conference Statistics-2000-2001

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

2001 YILINDA BAZI ÜLKELERİN BANKNOT DEVİR SAYILARI

ÜLKE	EMİSYON (Bin ABD Doları) (A)	TOPLAM İŞLEM HACMİ (Bin ABD Doları) (B)	BANKNOT DEVİR SAYISI (B/A)
TÜRKİYE	3,645,134	45,994,752	12.6
FİNLANDİYA	2,054,659	21,667,247	10.5
HOLLANDA	9,195,074	93,145,644	10.1
FRANSA	27,924,175	222,209,728	8.0
BELÇİKA	8,113,239	61,556,240	7.6
NORVEÇ	4,743,187	32,364,197	6.8
ÇEK CUMHURİYE	5,565,372	29,951,141	5.4
İSVEÇ	9,593,558	44,522,386	4.6
MACARİSTAN	3,962,889	12,136,077	3.1

Toplam İşlem Hacmi = Merkez Bankası Tahsilatı + Merkez Bankası Tediyesi

Sonuç:

Emisyon Hacmi/GSYİH: Düşük

Banknot Devir Sayısı: Yüksek

✓ Ülkemizde emisyon hacminin GSYİH'ya oranının düşük olmasının yanısıra, **banknot devir sayısı** yüksektir.

Nedeni:

Ekonomik birimlerin enflasyon nedeniyle **elinde banknot tutmak istememesi** ve mevcut banknotların ekonomide **hızlı dolaşmasıdır**.

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

- ✓ Sonuç olarak tüm bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde, paramızdan **altı sıfır atılarak** parasal değer ve kayıtlarda genel bir sadeleştirme yapılması teknik bir **ihtiyaç olmuştur.**

I- GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

BUGÜNE KADAR YAPILAN ÇALIŞMALAR

- ✓ Paramızdan 5 sıfır atılması amacıyla hazırlanan ilk Kanun Tasarısı 25.12.1998 tarihinde Başbakanlığa gönderilmiştir.
- ✓ Paramızdan 6 sıfır atılması amacıyla hazırlanan ikinci Kanun Tasarısı ise 26.05.2000 tarihinde Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı'na gönderilmiştir.
- ✓ Ancak, **enflasyonla mücadelenin muhtelif nedenlerle sürdürülememesi ve hem enflasyon oranının, hem de enflasyon beklentilerinin uygun düzeylere inmesinin sağlanamaması nedeniyle;** sıfır atma operasyonu bugüne kadar gerçekleştirilememiştir.

II- TL'DEN SIFIR ATILMASININ FAYDALARI

- ✓ Fazla sayıdaki sıfırların yarattığı, daha evvel sözü edilen **teknik ve operasyonel sorunlar** aşılabilecektir.
- ✓ Operasyon, enflasyonun düşürülmesi konusundaki **başarının ve enflasyonu kalıcı bir biçimde tek haneli seviyelere düşürme konusundaki kararlılığın bir göstergesi** olacaktır.
- ✓ Toplumun ulusal paraya olan **güveni** yenilenecektir.
- ✓ Fiyatlama davranışlarında geçmişe yönelik endekslemenin, **bekleyişlerde** ise tek haneli enflasyona geçişte olabilecek direncin kırılmasına yardım edecektir.
- ✓ Enflasyonun tek haneye düşürülmesi ile birlikte çok uzun süre **kupür kompozisyonunda** değişiklik yapılması gerekmeyecektir.

II- TL'DEN SIFIR ATILMASININ FAYDALARI

- ✓ YTL'ye geište üst değerli iki kupürün çıkarılmasıyla, bankaların ve Bankamızın **işlem hacimleri** rahatlatılacak, **banknot üretim maliyeti** azalacaktır.
- ✓ YTL'ye geište 500,000 ve kısmen 1,000,000 TL'lik banknotlar madeni paraya dönüştürüleceğinden, dolaşımdaki **banknot kalitesi** iyileştirilecek, banknot işleme sistemlerinin **randımanı** artacaktır.
- ✓ Kayıt ve işlemlerde sadelik, parasal tutarların **ifadesinde** pratik yararlar sağlayacaktır.
- ✓ Enflasyonun tek haneli düzeye düşürülmesiyle beraber sıfırların atılması sonucunda, **paramızın itibarının** yükselmesi sağlanacaktır.

III- TL'DEN SIFIR ATILMASININ ZAMANLAMASI

- ✓ Defter tutma zorunluluğu olan gerçek ve tüzel kişilere dönem ortasında ara hesap vaziyeti çıkarma yükü getirmemek ve ikili kayıt sistemi yaratmamak için uygulamaya **mali yıl başında** (01.01.2005 tarihinde) geçilecektir.
- ✓ Gerçekleşmesi beklenen tek haneli enflasyona geçiş sürecinde bekleyişlerin yönlendirilmesi bakımından, **en uygun dönemin** 2005 yılı olduğu düşünülmüştür.

IV- YTL İLE İLGİLİ KANUNDA YER ALAN HUSUSLAR

- ✓ YTL ile ilgili Kanun 31.01.2004 tarih ve 25363 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.
- ✓ Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi Yeni Türk Lirasıdır. Yeni Türk Lirasının alt birimi Yeni Kuruştur. Bir Yeni Türk Lirası (YTL) yüz Yeni Kuruşa (YKr) eşittir.
- ✓ Bakanlar Kurulu “Yeni Türk Lirası”ndaki ve “Yeni Kuruş”taki “Yeni” ibarelerini kaldırmaya; defter ve kayıtların tutulmasında hesap birimi olarak tekrar Türk Lirasının kullanılmasını sağlamak amacıyla, uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.
- ✓ TL değerler YTL’ye dönüştürülürken;
1,000,000 TL= 1 YTL değişim oranı esas alınır.
- ✓ YTL cinsinden yapılan işlemlerin ödeme aşamasında, yarım Yeni Kuruşun üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruş ve altındaki değerler dikkate alınmaz.
- ✓ Kanunlarda ve diğer mevzuatta, idari işlemlerde, yargı kararlarında, her türlü hukuki muamelelerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında Türk Lirasına yapılan atıflar, belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılır.

IV- YTL İLE İLGİLİ KANUNDA YER ALAN HUSUSLAR

- ✓ Sahtecilikle mücadele çerçevesinde; halen tedavülde bulunan, tedavülden çekilmiş veya tedavüle çıkarılacak olan banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanmasına ilişkin boyut, renk, malzeme, çözünürlük, üzerinde bulunacak ibareler ve benzeri hususlarla ilgili şartlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenir ve Resmi Gazetede ilan olunur.
- ✓ İlan olunacak şartlara uymayan kişiler hakkında fiil daha ağır bir suça vücut vermediği takdirde **bir milyar beş yüz milyon TL'den beş milyar TL'ye kadar ağır para cezasına** hükmolunur.
- ✓ Halen tedavülde bulunan TL banknotlar ile madeni paralar 01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arasında YTL banknotlarla ve yeni çıkarılacak madeni paralarla birlikte tedavül eder.

IV- YTL İLE İLGİLİ KANUNDA YER ALAN HUSUSLAR

- ✓ Söz konusu banknotların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esaslar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca, madeni paraların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esaslar ise Hazine Müsteşarlığınca belirlenir.
- ✓ Kanunun uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; görev alanlarına giren konularda düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu yetkilidir.

IV- YTL İLE İLGİLİ KANUNDA YER ALAN HUSUSLAR

- ✓ Türk Lirası üzerinden yapılan her türlü hukuki muamele ile hukuki sonuç doğuran belgelerin belirtilen değişim oranı dikkate alınarak 31.12.2005 tarihine kadar, bu tarih dahil Yeni Türk Lirasına göre değiştirilmesi halinde, muamele ve düzenlenecek belgeler her türlü vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden muaftır.
- ✓ 01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arasında, bütün mal ve hizmet bedellerinin, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 12 nci maddesi çerçevesinde düzenlenecek etiket ve tarife listelerinde TL ve YTL üzerinden ayrı ayrı gösterilmesi zorunludur.
- ✓ Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

V- TL'DEN SIFIR ATILMASI OPERASYONUNUN AŞAMALARI

Birinci aőamada, TL ve Yeni Türk Lirası (YTL) banknotlar 1 yıl süre ile **birlikte** tedavül edecek ve 1 yılın sonunda TL banknotlar dolaşımdan kaldırılacaktır.

İkinci aőamada, diğer birçok ülke uygulamasında olduğu gibi, YTL'ye geçildikten birkaç yıl sonra yapılacak değişiklikle "Türk Lirası" ibaresinin başına konulan "Yeni" ibaresi kaldırılarak **tekrar TL'ye** dönülecektir.

V- TL'DEN SIFIR ATILMASI OPERASYONUNUN AŞAMALARI

- ✓ Yeni para biriminin ismi belirlenirken, **geleneksel olarak kullanılan, Cumhuriyet döneminin yegane para birimi olan ve uluslararası piyasalarda da ülkemiz ile özdeşleşen “Lira”** ibaresi aynen muhafaza edilmiştir.
- ✓ Parasından sıfır atan Afganistan, Arnavutluk, Beyaz Rusya, Brezilya, Bulgaristan, Çin, Finlandiya, Fransa, İsrail, Kuzey ve Güney Kore, Laos, Makedonya, Meksika, Nikaragua, Peru, Polonya, Romanya, Rusya, Sırbistan Karadağ, Tayvan, Uganda, Uruguay, Vietnam, Yunanistan ve Zaire’de olduğu gibi, **diğer birçok ülkede** de bu yöntemin kullanıldığı ve ulusal para birimlerinin başına “Yeni” ibaresinin getirildiği görülmektedir.
- ✓ **Hiperenflasyon yaşayan ve parasından birçok kere sıfır atmak zorunda kalan** Arjantin, Brezilya ve İsrail gibi ülkelerde ise; yeni para birimlerine geçilirken, para birimleri arasında karışıklığa neden olmamak için farklı isimlerin kullanıldığı görülmektedir.
- ✓ Ekonomik istikrarın devamlılığı ile birlikte uzun dönemde paramızdan tekrar sıfır atılması gerekmeyeceğinden, para birimimizin başına “yeni” ibaresinin konulması mümkün olup, farklı bir ismin kullanılmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

VI- TL'DEN SIFIR ATILMASI OPERASYONUNUN OLASI EKONOMİK ETKİLERİ

- ✓ K süratın tama yuvarlanma olasılığı nedeniyle parasal yanılısamanın da etkisiyle ortaya çıkabilecek **fiyat artışının değerlendirilmesi:**
- Euro'ya geçiş sürecinde **12 farklı dönüşüm kurunun kullanılması** ve günlük hayatta daha sık tüketilen mal ve hizmet fiyatlarında artış olması, yuvarlama etkisini ön plana çıkarmıştır.
 - Bununla birlikte, Euro bölgesinde 2002 yılı enflasyon oranı (% 2.2) 2001 yılının enflasyon oranının (% 2.5) **altında** gerçekleşmiştir.
 - Avrupa İstatistik Kurumu Eurostat tarafından yapılan açıklamalara göre; Euro'ya geçişin fiyat artışlarına etkisi 2002 yılının ilk 6 ayında, ülkeden ülkeye % 0 ile % 0.16 arasında değerismekte olup, **% 0.2'yi** geçmemiştir.
 - Diğer taraftan, enflasyon, fiyat artışlarındaki devamlılığı ifade eden bir olgudur. Fiyat yuvarlamaları, yüksek enflasyon ortamında tedavülden kaldırılan kupürlerin ve madeni para kullanma alışkanlığının yitirilmesinin etkisiyle süreklilik arz ederken, **TL'den sıfır atma operasyonu ile ortaya çıkabilecek fiyat artışlarının süreklilik arz etmesi beklenmemektedir.**

VI- TL'DEN SIFIR ATILMASI OPERASYONUNUN OLASI EKONOMİK ETKİLERİ

- Dolayısıyla perakendecilerin YTL'ye geçiş maliyetini tüketicilere yansıtma veya kurumsal yanılısamadan yararlanmak amacıyla yukarı doğru fiyat yuvarlamalarına gitmeleri **süreklilik arz etmeyecektir.**
- Sonuç olarak, ülkemizde sadece sıfır atmaya dayalı bu operasyonda yuvarlama etkisinin, **zaten varolan yuvarlama etkisi yüzünden daha az hissedilebileceği**, operasyonun enflasyonist etkisinden ziyade, tek haneli rakamlara indirilmesindeki **kararlılığın** ön plana çıkacağı düşünülmektedir.
- Ayrıca, paramızdan sıfır atılmasının **döviz kurları veya faizlerin genel düzeyi üzerinde, bekleyişleri olumlu yönde etkilemekten başka olumlu veya olumsuz bir etkisinin olması da beklenmemektedir.** Zira, kurları ve faizlerin genel düzeyini belirleyen temel unsurlar ekonominin temelleri ve uygulanan istikrar programıdır.

VII- YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

YTL Banknotlar : 1, 5, 10, 20, 50 ve 100 YTL

Madeni paralar : 1, 5, 10, 25, 50 Yeni Kuruş ve 1 Yeni Lira

- ✓ YTL'ye geçişte banknotların daha kolay tanınması ve karışıklığa neden olunmaması için aynı satın alma gücüne sahip kupürler hem TL hem de YTL için benzer renk ve tasarımda üretilecektir.
- ✓ Diğer ülke deneyimleri dikkate alındığında 6 veya 7 kupürden fazla kupürün tercih edilmediği, aksi halde bazı banknot kupürlerinin kullanım dışı kaldığı görülmektedir.*
- ✓ YTL banknotlarda görme engelliler ve görme bozukluğu olanların banknotları ayırt etmeleri için yapılan iyileştirmeler:
 - Farklı konumlarda hazırlanan kabartma baskı tekniğinin güçlendirilmesi,
 - Birbirini takip eden kupürlerin kontrast renklerde basımına devam edilmesi,
 - Bazı kupürlerde boyut farklılığının yaratılması.

*Kaynak: IMF Çalışma Raporu, Mart 1995.

VII- YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

1 Yeni Türk Lirası'nın hem madeni hem de banknot olarak tedavüle çıkarılması,

- ✓ Banknot ve madeni para **üretim programlarında** esneklik sağlayacaktır.
- ✓ Düşük değerdeki banknotların bankamızdan geçiş sayısının düşük olması, banknot kalitesini olumsuz yönde etkilemekte ve bu durum banknot işleme sistemlerinin **randımanını** düşürmektedir. Daha sonraki dönemlerde 1 YTL'lik banknotların tamamının madeni paraya dönüştürülmesi düşünülmekle birlikte, geçiş döneminde **uyum kolaylığı** açısından bu kupürün hem banknot hem de madeni para olarak dolaşıma çıkarılması planlanmaktadır.
- ✓ Banknot **üretim maliyeti**, genellikle 20 yıldan fazla kullanım ömrü olan madeni para üretim maliyetinden daha yüksektir. Bu uygulama, banknot üretim maliyetini, dolayısıyla bu kupürdeki toplam (banknot+ madeni para) maliyeti azaltacaktır.
- ✓ YTL'ye geçiş döneminde **dağıtım ve stoklama** esnekliği sağlayacaktır.
- ✓ Madeni paraların **kullanım alışkanlığını** topluma yeniden kazandıracaktır.

VII- YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

BAZI ÜLKELERDE HEM BANKNOT HEM MADENİ PARA OLARAK TEDAVÜLDE OLAN KUPÜRLER

ABD	1 Amerikan Doları
BULGARİSTAN	1 Lev
ÇEK CUMHURİYETİ	20, 50 Korun Ceskych
FİNLANDİYA	10 Fin Markkası
HİNDİSTAN	5 Rupee
HONG KONG	10 Dolar
İSRAİL	1, 5, 10 Yeni Şekel
MEKSİKA	10, 20, 50 Nuevos Pesos
RUSYA	5 Ruble
SİNGAPUR	1 Dolar
TÜRKİYE	250,000 Türk Lirası
UKRAYNA	1 Hryvnia

✓ Türkiye dışında diğer birçok ülkede de bazı kupürler, hem banknot hem de madeni para olarak tedavül etmektedir.

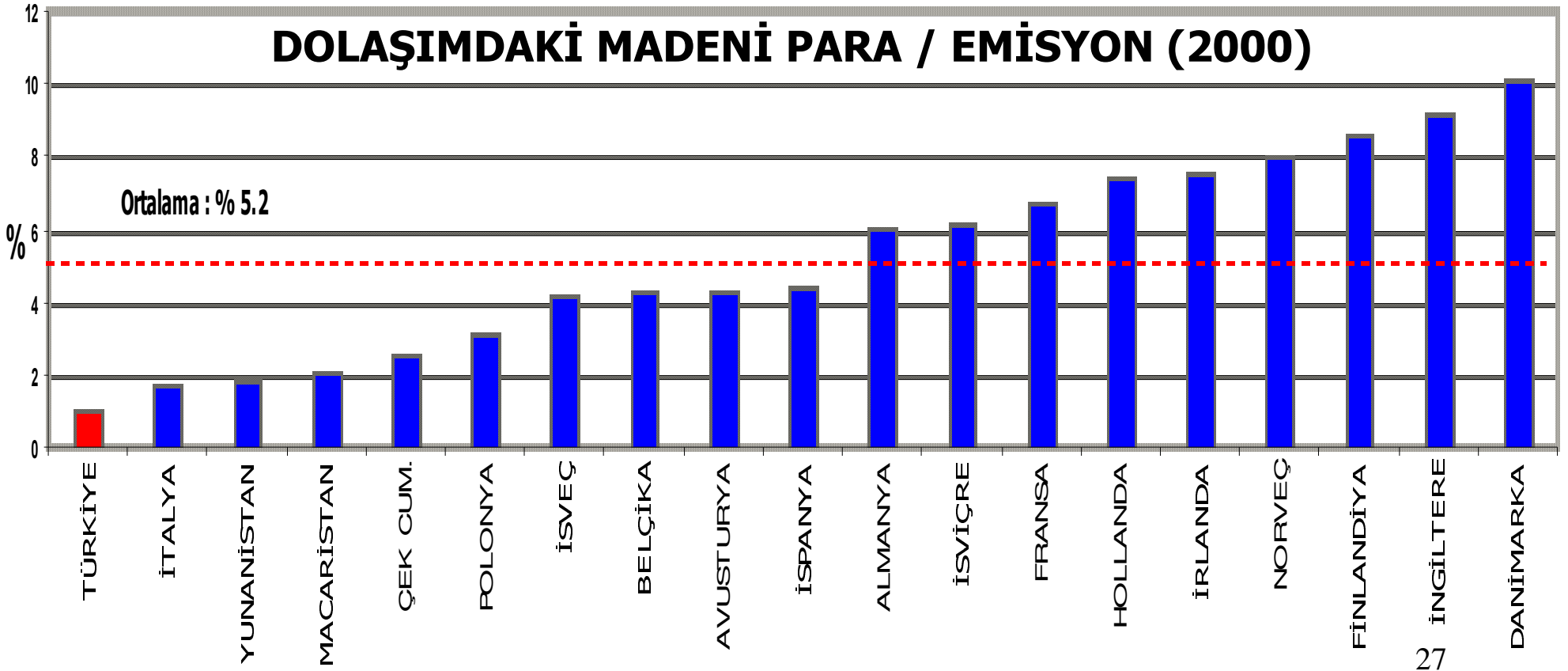
Kaynak : MRI Bankers' Guide to Foreign Currency

Ülkelerin Merkez Bankalarının internet siteleri

VII- YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

✓ Madeni Para/Emisyon oranı, genel olarak o ülkelerin madeni paralarının satın alma gücüne göre değişmektedir. Satın alma gücü düşük madeni paraların tedavülde olması, doğal olarak bu oranı düşürmektedir.

✓ Ülkemizde halen % 1.1 olan Madeni Para/Emisyon oranının, **operasyondan sonra** Avrupa ülkeleri (Euro öncesi) ortalaması olan % 5.2 düzeyine yükselmesi beklenmektedir.

VII- YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

En büyük kupür olarak 100 YTL'nin belirlenme nedenleri:

- ✓ 100 YTL'nin nakit işlemlerinde **yeterli kolaylığı** sağlayacak olması,
- ✓ 200 ve 500 YTL değerindeki kupürlerin perakende piyasasında **nadiren** kullanılacak olması,
- ✓ “Merkez Bankası bir süre sonra piyasada bu kupürlere ihtiyaç duyulacağını öngörmekte, enflasyonun düşeceğine inanmamaktadır” şeklinde hatalı yorumların yapılmaması ve kamuoyunda **bekleyişlerin** yanlış yönlendirilmemesi,
- ✓ Çok yüksek değerdeki kupürlerin etkisiyle paramızdaki **sahteciliğin** uluslararası boyut kazanmasının önüne geçilmesi,

VII- YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

- ✓ **Kara para aklama** faaliyetlerinde bulunanların işlerinin kolaylaştırılmaması,
- ✓ Düşük gelir düzeyine sahip ekonomik birimler üzerinde olumsuz **psikolojik etki** yaratılmaması,
- ✓ Euro bölgesi standartlarındaki ekonomik istikrar ortamında 100 YTL'nin alım gücünün ancak 2059 yılında bugünkü 20,000,000 TL'nin alım gücüne düşecek olması,
- ✓ 2006 yılından sonra enflasyonun % 5 oranında seyretmesi durumunda ise uzun dönemde 200 YTL'ye ihtiyaç duyulmayacak olması.

VIII- PARASINDAN SIFIR ATAN BAZI ÜLKE UYGULAMALARI

✓ Bugüne kadar dünyada **49 ülke** parasından sıfır atmıştır.

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
AFGANİSTAN (1)	Ekim 2002	3 sıfır	1,000 Afgani = 1 Yeni Afgani
ALMANYA (2)	Kasım 1923	12 sıfır	1,000,000,000,000 Mark = 1 Rentenmark
	20 Haziran 1948	1 sıfır	10 Reichsmark = 1 Deutsche mark
ANGOLA (2)	Temmuz 1995	3 sıfır	1000 Novas Kwanzas = 1 Kwanza Reajustado
	1 Aralık 1999	6 sıfır	1,000,000 Kwanzas Reajustados = 1 Kwanza
ARJANTİN (4)	Ocak 1970	2 sıfır	100 Pesos Moneda Nacional = 1 Peso Ley
	Haziran 1983	4 sıfır	10,000 Pesos Ley = 1 Peso Argentino (\$a)
	Haziran 1985	3 sıfır	1,000 Pesos Argentinos = 1 Austral
	Ocak 1992	4 sıfır	10,000 Australes = 1 Peso Convertible
ARNAVUTLUK (1)	Ağustos 1965	1 sıfır	10 (eski) Leke = 1 Yeni Lek
AZERBAYCAN (1)	1992 Sonu	1 sıfır	10 Soviet Rubles = 1 Manat
BAHREYN (1)	Ekim 1965	1 sıfır	10 Gulf Rupees = 1 Dinar
BEYAZ RUSYA (2)	25 Mayıs 1992	1 sıfır	10 Soviet Rubles = 1 Rubel
	1 Ocak 2000	3 sıfır	1,000 Rubles = 1 Yeni Ruble
BOLİVYA (2)	Ocak 1963	3 sıfır	1,000 Bolivianos = 1 Peso Boliviano
	Ocak 1987	6 sıfır	1,000,000 Pesos Bolivianos= 1 Boliviano

VIII- PARASINDAN SIFIR ATAN BAZI ÜLKE UYGULAMALARI

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
BREZİLYA (6)	Şubat 1967	3 sıfır	1,000 Cruzeiros = 1 Yeni Cruzeiro
	Mayıs 1970	3 sıfır	1,000 Yeni Cruzeiros = 1 Cruzeiro
	Şubat 1986	3 sıfır	1,000 Cruzeiros = 1 Cruzado
	Ocak 1989	3 sıfır	1,000 Cruzados = 1 Yeni Cruzado
	Mart 1990	-	1 Yeni Cruzado = 1 Cruzeiro
	Ağustos 1993	3 sıfır	1,000 Cruzeiros = 1 Cruzeiro Real
	1 Temmuz 1994	3 sıfır/2.75	2,750 Cruzeiros Reais = 1 Real
BULGARİSTAN (2)	Ocak 1962	1 sıfır	10 (eski) Leva = 1 Yeni Lev
	1 Temmuz 1999	3 sıfır	1,000 (eski) Leva = 1 Yeni Lev
ÇİN (1)	Mart 1955	4 sıfır	10,000 (eski) Yuan = 1 Yeni Yuan
DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ (ZAİRE) (3)	1967	3 sıfır	1,000 Congolese Francs = 1 Zaire
	1993	6 sıfır/3	3,000,000 Zaires = 1 Yeni Zaire
	1998	5 sıfır	100,000 Yeni Zaires = 1 Franc Congolaise
ESTONYA (1)	20 Haziran 1992	1 sıfır	10 Rubles = 1 Kroon
FAS (1)	Ekim 1959	2 sıfır	100 Francs = 1 Dirham
FİNLANDİYA (1)	1963	2 sıfır	100 (eski) Markka = 1 Yeni Markka
FRANSA (1)	1960	2 sıfır	100 Francs = 1 Yeni Franc

VIII- PARASINDAN SIFIR ATAN BAZI ÜLKE UYGULAMALARI

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
GİNE (CONAKRY) (1)	Mart 1960		1 CFA Franc = 1 Franc
	1971	1 sıfır	10 Francs = 1 Syli
	1985		1 Syli = 1 Franc Guineen
GÜRCİSTAN (1)	25 Eylül 1995	6 sıfır	1,000,000 Kuponi = 1 Lari
HIRVATİSTAN (1)	30 Mayıs 1994	3 sıfır	1,000 Croation Dinara = 1 Kuna
İSRAİL (4)	24 Aralık 1948	3 sıfır	1,000 Prutot = 1 Pound
	1 Ocak 1960	2 sıfır	100 Agorot = 1 Pound
	24 Şubat 1980	1 sıfır	10 Pounds = 1 Sheqel
	4 Eylül 1985	3 sıfır	1,000 (eski) Sheqalim = 1 Yeni Sheqel
İZLANDA (1)	Ocak 1981	2 sıfır	100 (eski) Kronur = 1 Krona
KIRGIZİSTAN (1)	10 Mayıs 1993	2 sıfır/2	200 Ruble = 1 Som
K.KORE (1)	Şubat 1959	2 sıfır	100 (eski) Won = 1 Yeni Won
G. KORE (1)	1962	1 sıfır	10 Hwan = 1 Won
LAOS (2)	Haziran 1976	1 sıfır/2	20 Eski Kip = 1 Lao Liberation Kip
	Aralık 1979	2 sıfır	100 Liberation Kip = 1 Yeni Kip
LETONYA (1)	1 Mart 1993	2 sıfır/2	200 Rublu = 1 Lats
LİTVANYA (1)	Haziran 1993	2 sıfır	100 Talonu = 1 Litas
MACARİSTAN (1)	Ağustos 1946	5 sıfır/4	400,000 Quadrillion Pengoe = 1 Forint

VIII- PARASINDAN SIFIR ATAN BAZI ÜLKE UYGULAMALARI

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
MAKEDONYA (1)	Mayıs 1993	2 sıfır	100 Eski Denari = 1 Yeni Denar
MEKSİKA (1)	Ocak 1993	3 sıfır	1,000 Pesos = 1 Yeni Peso
	Ocak 1996		1 Yeni Peso = 1 Peso
MOLDOVYA (1)	1993	3 sıfır	1,000 (ruble) Coupons = 1 Lei (coupon)
NİKARAGUA (1)	15 Şubat 1988	3 sıfır	1,000 Cordobas = 1 Yeni Cordoba
ÖZBEKİSTAN (1)	1 Temmuz 1994	3 sıfır	1,000 Sum-coupons = 1 Sum-note
PARAGUAY (1)	Ekim 1943	2 sıfır	100 Pesos Fuertes = 1 Guarani
PERU (2)	1985	3 sıfır	1,000 Soles = 1 Inti
	1 Temmuz 1991	6 sıfır	1,000,000 Intis = 1 Yeni Sol
POLONYA (1)	Ocak 1995	4 sıfır	10,000 (eski) Zlotych=1 Yeni Zloty
ROMANYA (1)	Ağustos 1947	4 sıfır/2	20,000 (eski) Lei = 1 Yeni Leu
RUSYA (3)	Aralık 1947	1 sıfır	10 (eski) Rubles = 1 Yeni Ruble
	Ocak 1961	1 sıfır	10 Rubles= 1 Yeni Ruble
	1 Ocak 1998	3 sıfır	1,000 Rubles = 1 Yeni Ruble
SİRBİSTAN-KARADAĞ (YUGOSLAVYA) (6)	1 Ocak 1966	2 sıfır	100 Dinars = 1 Yeni Dinar
	3 Ocak 1990	4 sıfır	10,000 Dinars = 1 Yeni Dinar
	1992	1 sıfır	10 Dinars = 1 Yeni Dinar
	Ekim 1993	6 sıfır	1,000,000 Dinars = 1 (Ekim) Dinar
	Ekim 1993	9 sıfır	1,000,000,000 (Ekim) Dinars = 1 (1994) Dinar
	Ocak 1994	6 sıfır/12	12,000,000 (1994) Dinars = 1 Super Dinar

VIII- PARASINDAN SIFIR ATAN BAZI ÜLKE UYGULAMALARI

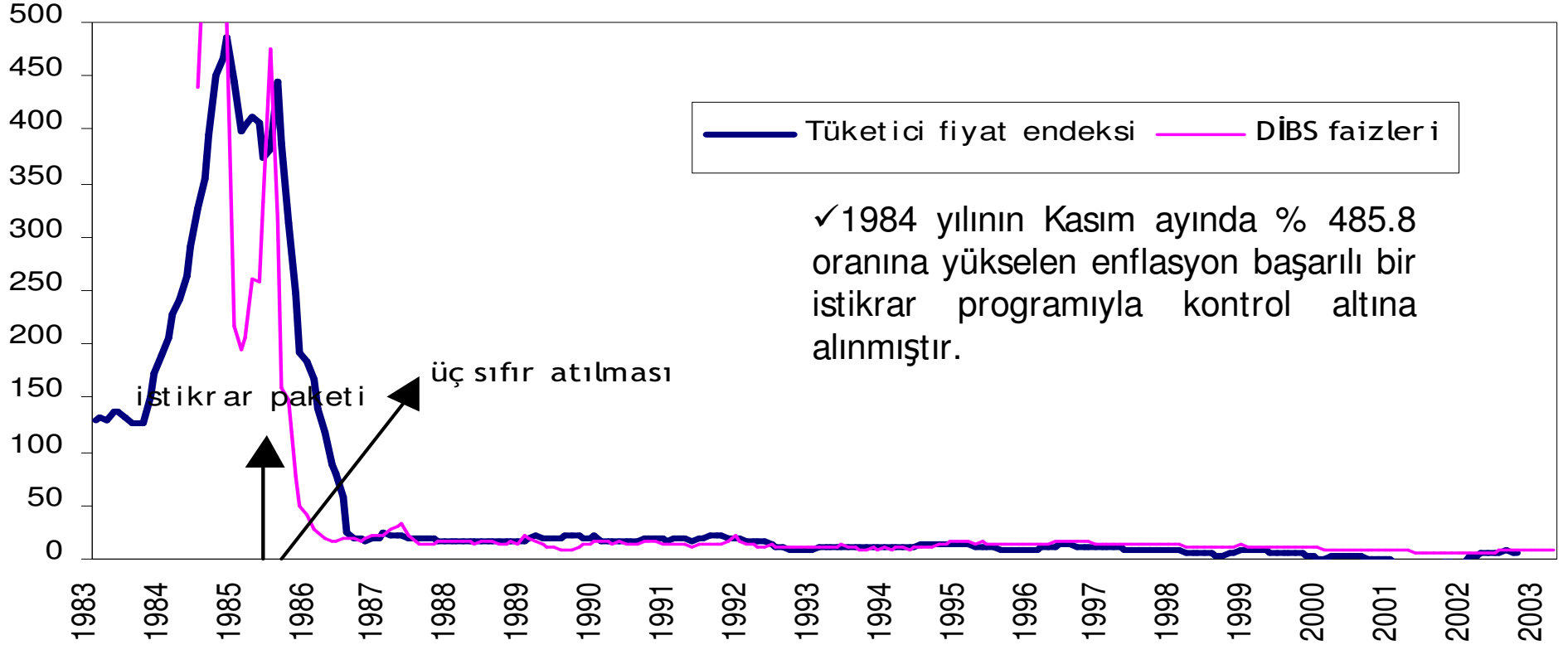
ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
SUDAN (1)	1992	1 sıfır	10 Pounds = 1 Dinar
ŞİLİ (2)	Ocak 1960	3 sıfır	1,000 Pesos = 1 Escudo
	Eylül 1975	3 sıfır	1,000 Escudos = 1 Peso
TAYVAN (1)	15 Haziran 1949	4 sıfır/4	40,000 Taiwan Dollar = 1 Yeni Taiwan Dollar
TUNUS (1)	Aralık 1958	3 sıfır	1,000 Francs = 1 Dinar
UGANDA (1)	1987	2 sıfır	100 Shillings = 1 Yeni Shilling
UKRAYNA (1)	2 Eylül 1996	5 sıfır	100,000 Karbovanets = 1 Hryvnia
URUGUAY (2)	1975	3 sıfır	1,000 Pesos Oro = 1 Yeni Peso
	1993	3 sıfır	1,000 Yeni Pesos = 1 Peso Uruguayo
VİETNAM (3)	1959	3 sıfır	1,000 Dong (north) = 1 Yeni Dong (north)
	1975	2 sıfır/5	500 Piastres (South) = 1 Yeni South Vietnam Dong
	Eylül 1985	1 sıfır	10 Dong = 1 Yeni Dong
YUNANİSTAN (1)	Mayıs 1954	3 sıfır	1,000 Eski Drachmai = 1 Yeni Drachma

Kaynak: MRI Bankers' Guide to Foreign Currency 46 th Edition January 2003

İSRAİL UYGULAMASI

İSRAİL: TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ VE DİBS FAİZLERİ

(yıllık % değişim, yıllık bileşik faiz)

Kaynak: IFS

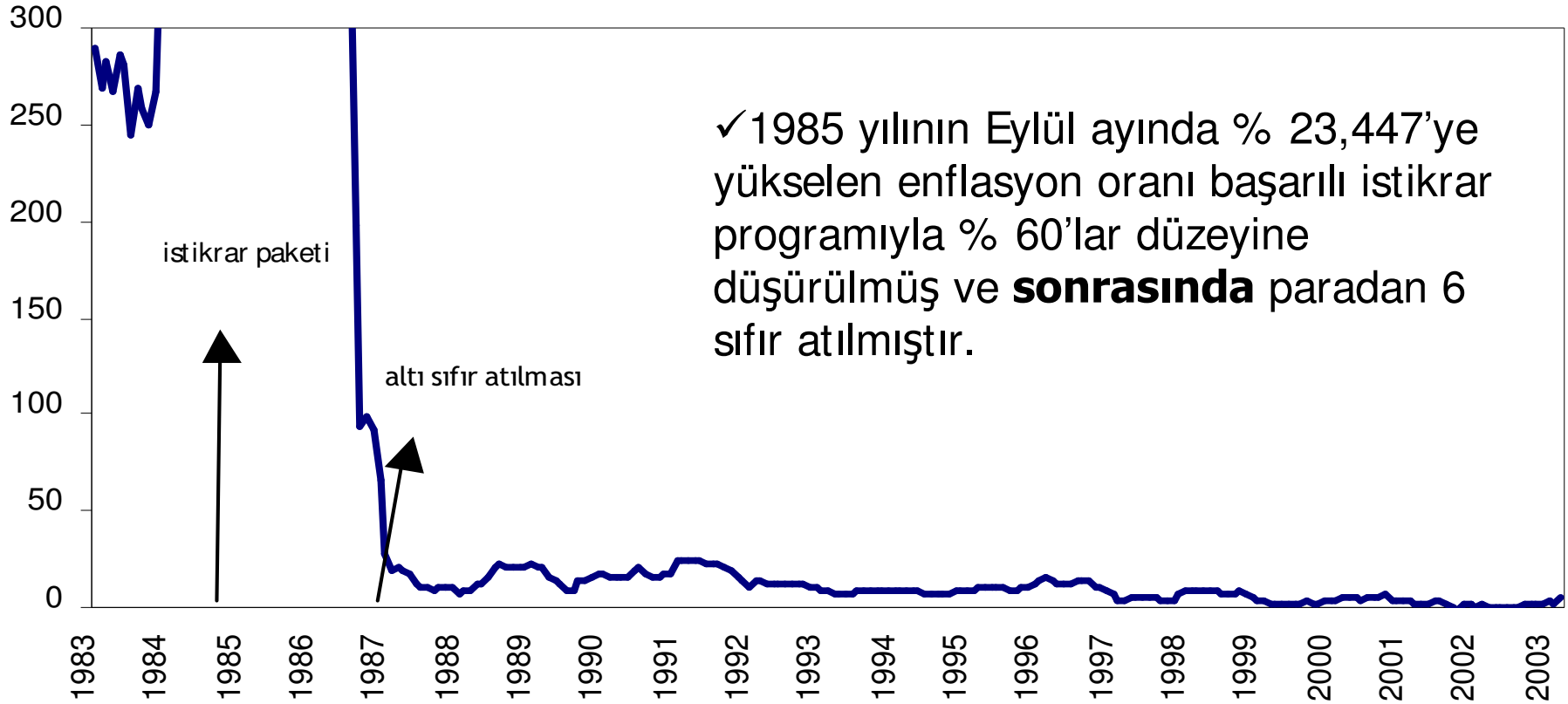
Para birimi reformundan 1 ay önceki yıllık enflasyon oranı:

<u>Tarih</u>	<u>Oran</u>
Ağustos 1985	% 386.4

BOLİVYA UYGULAMASI

BOLİVYA: TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ

(yıllık % değişim)

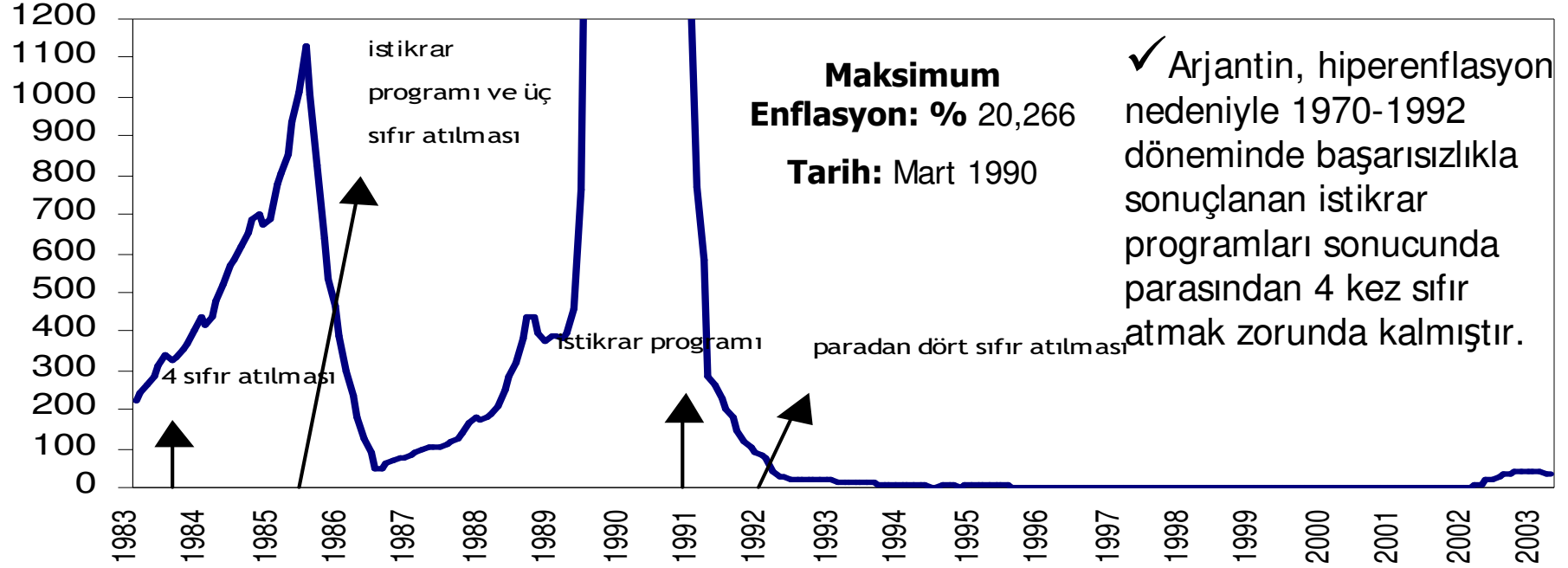
Kaynak: IFS

Para birimi reformundan 1 ay önceki yıllık enflasyon oranı:

<u>Tarih</u>	<u>Oran</u>
Aralık 1986	% 66.0

ARJANTİN UYGULAMASI

ARJANTİN: TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ (yıllık % değişim)

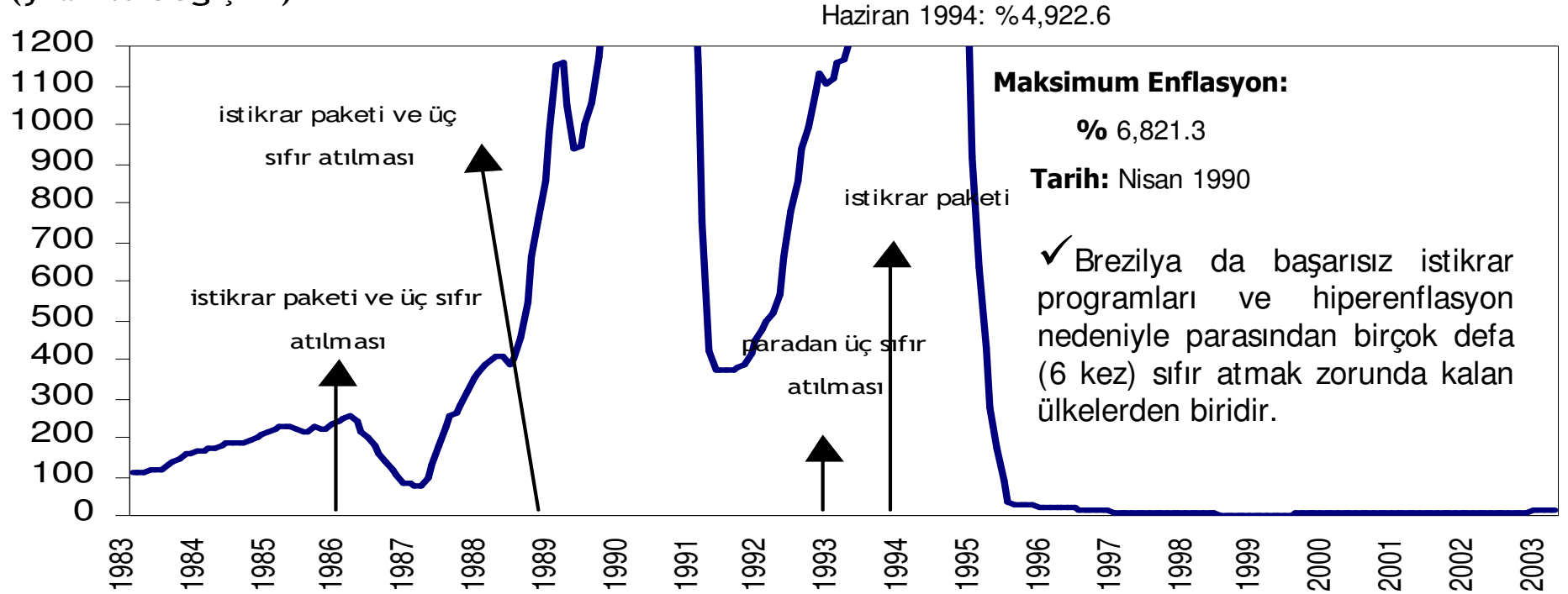
Para birimi reformundan 1 ay önceki yıllık enflasyon oranları:

<u>Tarih</u>	<u>Oran</u>
Mayıs 1983	% 310.0
Mayıs 1985	% 1,010.1
Aralık 1991	% 84.0

BREZİLYA UYGULAMASI

BREZİLYA: TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ

(yıllık % değişim)

Kaynak: IFS

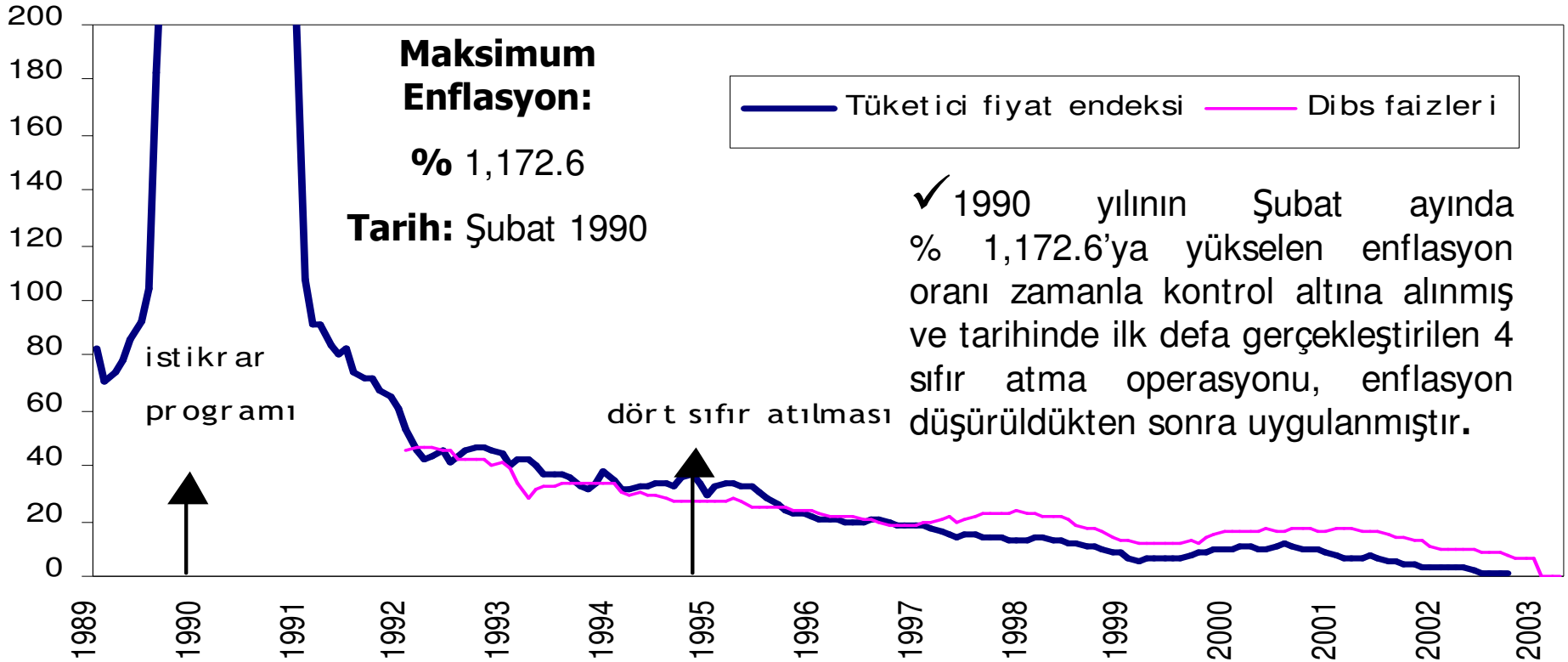
Para birimi reformundan 1 ay önceki yıllık enflasyon oranları:

<u>Tarih</u>	<u>Oran</u>
Ocak 1986	% 250.2
Aralık 1988	% 980.2
Temmuz 1993	% 1,581.7

POLONYA UYGULAMASI

POLONYA: TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ ve DİBS BİLEŞİK FAİZLERİ

(yıllık % değişim, yıllık bileşik faiz)

Kaynak: IFS

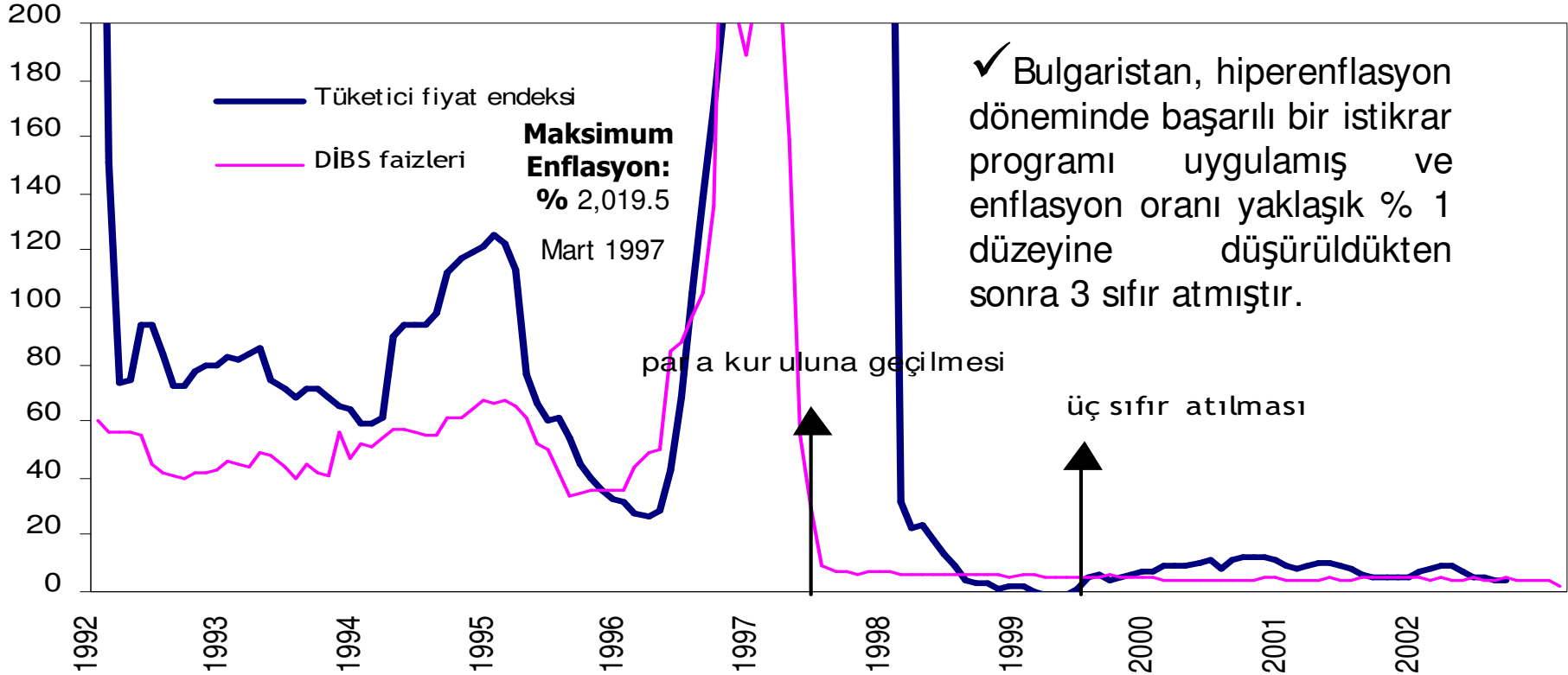
Para birimi reformundan 1 ay önceki yıllık enflasyon oranı:

<u>Tarih</u>	<u>Oran</u>
Aralık 1994	% 29.4

BULGARİSTAN UYGULAMASI

BULGARİSTAN: TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ VE DİBS BİLEŞİK FAİZLERİ

(yıllık % değişim, yıllık bileşik faiz)

Kaynak: IFS

Para birimi reformundan 1 ay önceki yıllık enflasyon oranı:

<u>Tarih</u>	<u>Oran</u>
Haziran 1999	% 1.2

DİĞER ÜLKE UYGULAMALARINDAN ORTAYA ÇIKAN SONUÇLAR

- ✓ Paradan sıfır atılması genellikle bir **istikrar programıyla birlikte** gündeme gelmiş ve farklı enflasyon oranlarında sıfır atılmıştır.
- ✓ İstikrar programı başarıyla sonuçlanan ülkelerden İsrail'de, programa başladıktan kısa bir süre sonra para reformu gerçekleştirilmiştir.
- ✓ Polonya, Bolivya ve Bulgaristan'da ise **istikrar programının enflasyon üzerindeki olumlu etkileri ortaya çıktıktan sonra** para reformu gerçekleştirilmiştir. Bugün daha ziyade **önerilen yöntem** budur.
- ✓ Programların başarısızlığa uğradığı durumlarda (Arjantin ve Brezilya örneği) bir süre sonra paradan **yeniden sıfır atma gerekliliği** ortaya çıkmıştır.
- ✓ Paradan sıfır atma uygulamasının ilk aylarında, fiyatlarda yuvarlama nedeniyle az da olsa bir artış olabilmektedir.

IX- YAPILACAK İŞLER

T.C. Merkez Bankası :

<u>Yapılacak İşler</u>	<u>Tahmini Gerçekleşme Tarihi</u>
✓ YTL banknotların kağıt ve mürekkep siparişlerinin verilerek üretimine geçilmesi	28.02.2004
✓ International Standart Organization (ISO)'dan YTL'nin uluslararası ödeme sistemlerinde kullanılacak para birimi kodunun tescili ve tüm ülkelere duyurulması	30.06.2004
✓ Bilgi işlem programlarının, EFT ve EMKT sistemlerinin uyumu ve test çalışmaları	30.09.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

T.C. Merkez Bankası :

<u>Yapılacak İşler</u>	<u>Tahmini Gerçekleşme Tarihi</u>
✓ T.C. Merkez Bankası şubelerinin işleme, tahsilat ve tediye işlemlerine ilişkin düzenlemelerin yapılması	31.10.2004
✓ Kapsamlı bir tanıtım kampanyasının düzenlenmesi	31.10.2004
✓ Banknot işleme sistemlerinin uyumu	30.11.2004
✓ Uygulamalara ilişkin mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması	30.11.2004
✓ Muhasebe sistemleri, bilgisayar programları, banka hesapları, takas odalarının işleyişi vb. konulardaki uyumlaştırma ve dönüşüm çalışmalarının koordinasyonu	30.11.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

T.C. Merkez Bankası :

<u>Yapılacak İşler</u>	<u>Tahmini Gerçekleşme Tarihi</u>
✓ Bankalar ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların uygulama programlarının EFT ve EMKT sistemlerinde yapılacak değişikliklere uyumlaştırılması	31.12.2004
✓ İstatistiki verilerin TL ve YTL ayrımlı olarak gruplanması	31.12.2004
✓ Tüm TL hesapların YTL'ye dönüşümü, hesaplarda ve programlarda Kuruş bazlı değişikliklerin yapılması	31.12.2004
✓ YTL banknotların dağıtılması ve stoklanması	31.12.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

Maliye Bakanlığı'nın görev alanı:

Tahmini Gerçekleşme Tarihi

- ✓ Kamu idarelerinin bu kapsamdaki 2004 yılı harcamalarının **bütçelenebilmesi** için gerekli düzenlemelerin yapılması
- ✓ Ödeme kaydedici cihazlarda yapılacak değişikliklere ilişkin ilkelerin belirlenmesi 30.06.2004
- ✓ Yeni **damga ve harç pullarının** bastırılması, eskilerinin geçerliliğine ilişkin düzenlemelerin yapılması 30.11.2004
- ✓ **Devlet muhasebesi** ve kayıt düzenine ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması, vb. 30.11.2004
- ✓ **Vergi mevzuatının** gözden geçirilerek gerekli düzenlemelerin yapılması 31.12.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

Hazine Müsteşarlığı'nın görev alanı:

Tahmini Gerçekleşme Tarihi

- ✓ Yeni madeni paraların **üretim, tanıtım** ve diğer gerekli hazırlıkların yapılması 31.12.2004
- ✓ **Kamu bankalarının** yazılım ve sistem uyumları dahil YTL'ye geçiş için gerekli tüm çalışmalarının tamamlanması 31.12.2004
- ✓ Müsteşarlığın görev alanına giren diğer konularda (DİBS ihalelerinde birim fiyatın belirlenmesi gibi.) gerekli **düzenlemelerin** yapılması, vb. 30.11.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

SPK'nın görev alanı:

Tahmini Gerçekleşme Tarihi

- ✓ Sermaye piyasası uygulamalarına ilişkin mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması 30.11.2004
- ✓ **Hisse senetlerinin** değerleri konusunda gerektiğinde YTL bazlı uyumların yapılması 30.11.2004
- ✓ Görev alanına giren diğer konularda gerekli **düzenlemelerin** yapılması, vb. 31.12.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

Bankalar ve Özel Finans Kurumları :

<u>Yapılacak İşler</u>	<u>Tahmini Gerçekleşme Tarihi</u>
✓ YTL banknot ve madeni paraların tanıtımına katkıda bulunulması, vb.	31.10.2004
✓ Bilgisayar programlarında, ATM'lerde, POS terminallerinde, banknot işleme sistemlerinde, gişe tipi sayım ve tetkik makinelerinde ve diğer bilgi işlem programlarında gerekli uyumun yapılması	30.11.2004
✓ EFT ve EMKT sistemlerinde yapılacak değişikliklerin bankaların kendi sistemlerine yansıtılması ve Internet bankacılığı programlarında gerekli dönüşümün yapılması	31.12.2004
✓ TL cinsinden tutulan tüm hesapların YTL'ye dönüştürülmesi	31.12.2004
✓ Birlikte tedavül döneminde ödemelerin mümkün mertebe YTL ile yapılabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması	31.12.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

Şirketler ve Esnaflar :

<u>Yapılacak İşler</u>	<u>Tahmini Gerçekleşme Tarihi</u>
✓ Yazar kasaların uyumu	31.10.2004
✓ Stok takibi, muhasebe, kasa işlemleri, fatura ve makbuz üretimi, otomatik tartı ve fiyatlama programlarında gerekli değişikliklerin yaptırılması	31.10.2004
✓ Kasiyerlerin YTL banknotların gerçeklik kontrolü konusunda eğitimlerinin sağlanması	31.12.2004
✓ Fiyat etiketlerinin TL ve YTL olarak düzenlenmesi	31.12.2004
✓ Kıymetli evrakların (senet, çek vb.) ne şekilde düzenleneceği konusunda bilgi edinilmesi, vb.	31.12.2004

IX- YAPILACAK İŞLER

Ayrıca, bu kurum ve kuruluşlar dışında,

- ✓ **BDDK**
- ✓ **İMKB**
- ✓ **BKM**
- ✓ **Altın Borsası**
- ✓ **Aracı kurumlar**
- ✓ **Diğer kurum ve kuruluşlar**

tarafından kendi faaliyet alanlarına giren konularda gerekli düzenlemelerin ve değişikliklerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

X- SONUÇ

- ✓ 01.01.2005 tarihinden itibaren, paramızdan 6 sıfır atılarak Yeni Türk Lirasına geçilecek olması, enflasyonun tek haneli rakamlara indirilmesindeki **kararlılığın** bir göstergesidir.
- ✓ 2005 yılı boyunca Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası banknotlar birlikte tedavül edeceğinden, Türk Lirası banknotların bir an önce Yeni Türk Lirasına çevrilmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Ancak, tüm hesapların 01.01.2005 tarihinden itibaren Yeni Türk Lirası üzerinden tutulması gerekmektedir.
- ✓ Halen tedavülde olan banknotlar 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren 10 yıllık zamanaşımı süresi boyunca sadece Merkez Bankası (Merkez Bankası şubesi bulunmayan yerlerde T.C. Ziraat Bankası şubeleri) tarafından kabul edilecektir.
- ✓ Mikro düzeydeki teknik hazırlıkların tamamlanabilmesi için önümüzde yaklaşık **11 aylık bir süre** bulunmaktadır. Bu süre zarfında, kamu ve özel kesimde tüm kurum ve kuruluşların gerekli hazırlık çalışmalarını **zamanında tamamlaması** gerekmektedir.
- ✓ Operasyonun başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için Merkez Bankası gerekli tedbirleri almakta, çalışmalar diğer kurumlarla birlikte **koordinasyon** içinde yürütülmektedir.

X- SONUÇ

- ✓ Yeni Türk Lirası banknotların teknik özellikleri 2004 yılının sonuna doğru açıklanacaktır.
- ✓ Enflasyon nedeniyle paramızın sürekli değer kaybetmesi, banknot kullanımına gereken özenin gösterilmemesi ve kirlilik nedeniyle her yıl üretilen banknotların yaklaşık % 90'ı kadar banknot imha edilmektedir.

Vatandaşlarımızın banknot kullanımına gerekli hassasiyeti göstermesi, banknotlarımızın kalitesini artıracak ve üretim maliyetlerini azaltacaktır.

- ✓ Kanunda da belirtildiği üzere, banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayımlanmasına ilişkin kurallar Merkez Bankası tarafından belirlenerek Resmi Gazete'de ilan edilecektir.